

РЕЦЕНЗИЯ

№	223	Дата	14.12.2017
№		Дата	
№		Дата	
№		Дата	

за кандидатурата на гл. ас. д-р Сашка Георгиева,
единствен участник в конкурса за доцент
по професионално направление 2.2. „История и археология“
за нуждите на секция „Средновековна история“
към Института за исторически изследвания при БАН,
обявен в Държавен вестник, брой 68 от 22. 08. 2017 г.

На настоящия конкурс за доцент за нуждите на секция „Средновековна история“ при Института за исторически изследвания при БАН се е явил само един кандидат – гл. ас. д-р Сашка Георгиева. Специалната комисия, определена със заповед на Директора на Института, се увери в редовността на документите и пълния техен набор, представен от кандидатката. Освен това д-р Георгиева отговаря и на всички изисквания за участие в този конкурс, които са посочени в Правилника на Института за приложение на Закона за развитие на научния състав в Република България.

Гл. ас. д-р Сашка Георгиева работи в секция „Средновековна история“ на Института за исторически изследвания при БАН от 1989 г., когато защити дисертация за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. През 1993 г. е избрана за главен асистент в същата секция. В следващите години проявява добра активност в областта на джендър изследванията и по-специално по темата за ролята на жената в средновековното християнско общество.

На настоящия конкурс д-р Георгиева се явява една монографично изследване, прието за печат („Брачната дипломация на средновековните български владетели“, 438 страници) и 28 студии и статии, публикувани в научни издания, една трета от които са на чужд език. Основната тема в тях, разбира се, е брачната дипломация на средновековните български владетели, но могат да бъдат набелязани и свързаните с нея проблеми на просопографията и християнското брачно законодателство и етика от епохата с тяхната специфика по региони.

Всички посочени изследвания на кандидатката не съвпадат с темата на нейната дисертация и могат да бъдат обект на настоящата рецензия. Не включвам в този преглед последните пет заглавия от списъка на публикациите, предложени от д-р Георгиева, защото все още не са излезли от печат.

Монографичното изследване, с което д-р Георгиева се явява на конкурса, се състои от увод, три глави, заключение и библиография; има и четири приложения. Първата и втората глава фактически обхващат периода съответно на Първото и Второто българско царство, макар да са обозначени като отнасящи се за „Ранното средновековие“ и „Късното средновековие“ – впрочем термини, по-удачни за средновековната европейска, а не за тогавашната българска история. Трета основна глава представлява опит за демография на средновековната брачна дипломация на Българското царство и дава възможност на авторката да направи интересни социологически заключе-

ния – за преобладаващото значение на царските дъщери (и на чуждестранни принцеси в българския владетелски двор), за Византия като основна „посока“ на българската брачна дипломация и т.н.

И четирите приложения имат пряка връзка с темата на монографичното изследване, така че тяхното обособяване в края на труда спестява големите екскурси, които биха се получили, ако бяха втъкани в основната тъка на съчинението, а в същото време не са подминати важни и трудни за еднозначно решаване въпроси на българското средновековно минало, по които д-р Георгиева не се страхува да вземе отношение, пък било то и без да застава решително на страната на някое от противопоставящите се становища.

Ако обърнем поглед към приносите на труда на гл. ас. д-р Сашка Георгиева, трябва преди всичко да отбележим неговата пределна пълнота и скрупульозност, с което (и по-специално с излизането му от печат, което е съвсем предстоящо) се запълва една ниша в съвременната българска историопис, както и в джендър изследванията като цяло. В този ход на мисли следва да се посочат и редица конкретни детайли, които д-р Георгиева е изяснила по отношение на времето на цар Самуил, Иван Асен, Тодор Светослав и Иван Александър.

При общо взето недостатъчната изворова база, някои от тези уточнения ще бъдат обект на последващи дебати. Едва ли ще бъде прието и категоричното решаване на някои от отдавна дискутираните в колегията въпроси като планирания брак между хан Тервел и

дъщерята на византийския император Юстиниан II, за произхода на Петър Делян и за брачните отношения на цар Иван Шишман със сръбския княз Лазар. При всяко положение д-р Георгиева се опитва да изтъкне своята гледна точка по всички тези въпроси, което е по-добре от утвърдения през годините способ да се подминават с мълчание някои от подводните камъни на материята.

Като цяло д-р Георгиева пише стегнато, ясно и аргументирано. Предпочита да се опира на проверени извори и познава основната литература по въпросите, които изследва. Затова предполагам, че и бъдещото издание на нейния монографичен труд за брачната дипломация на средновековните български владетели ще има стойност освен като научно изследване, но и като учебно пособие за студентите по история в магистърската степен.

За да бъде пълноценна една кандидатура за заемане на академичната длъжност „доцент“, съответното лице трябва да е разпознаваемо сред българската и международната научна колегия, което става освен чрез публикации в специализирани издания, с участие на национални и международни научни форуми и преподаване в наши и чуждестранни университети.

В това отношение д-р Сашка Георгиева може да се похвали със забележителна последователност в своята поява на всички по-важни научни срещи в България от началото на XXI столетие: XXII международен конгрес по византистика (София, 2011), Шуменските конференции по история, археология и културен туризъм; редица

научни форуми във Великотърновския и Пловдивския университет, както и в институтите на БАН; участвала е в няколко научни конференции в чужбина. В областта на преподавателската работа д-р Георгиева е позната на студентите от Софийския и Новия български университет; изнася лекции и в чужбина по покана на Централно-европейския университет в Будапеща.

В заключение на казаното по-горе смятам без съмнение да гласувам положително за избора на гл. ас. д-р Сашка Георгиева на академичната длъжност доцент и призовавам и останалите членове на почитаемото жури да направят същото.

София, 14 декември 2017 г.

Проф. дин Илия Г. Илиев